

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 13 april 2020
Portefeuille(s): Ruimtelijke ontwikkeling en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s): Marieke van Doorninck
Behandeld door: Ruimte en duurzaamheid, bestuurszaken.rd@amsterdam.nl
Onderwerp: Klimaatrapportage 2021 over de voortgang van de uitvoering van de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 13 april j.l. heeft het college de [Klimaatrapportage 2021](#) over de voortgang van de uitvoering van de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 vastgesteld. In de Routekaart is afgesproken een wezenlijke bijdrage te willen leveren aan het tegengaan van de opwarming van de aarde en halen van de doelstellingen van Parijs. Daarom hebben we de ambitie om de CO₂-uitstoot in Amsterdam terug te dringen met 55% in 2030 en 95% in 2050. Aanvullend heeft het college nu een tussendoel voor 2025 vastgesteld van 5% CO₂-reductie in 2025. Met deze brief informeert het college u over deze besluiten. In deze brief leest u dat:

- Niemand alleen het verschil kan maken. Iedereen heeft een stuk van de verantwoordelijkheid voor een klimaatneutrale stad en is sterk van elkaar afhankelijk om de doelen te halen. Dit geldt voor bewoners, bedrijven en organisaties in de stad én dit geldt voor de gemeente en het Rijk. Het college wil het samen doen en de kracht en ideeën van Amsterdammers benutten.
- Er steeds meer beweging op gang komt door reeds geconcretiseerde maatregelen.
- Er aanvullende maatregelen nodig zijn om de ambities te behalen.
- Er voorstellen voor verdere intensivering van onze aanpak en samenwerkingsproces worden verkend, waarbij we onze bewoners, bedrijven en organisaties in de stad en het Rijk nodig hebben om de klimaatambities te realiseren.

Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050

Op 22 april 2020 is de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 vastgesteld door de gemeenteraad. In de Routekaart is de ambitie opgenomen om de CO₂-uitstoot in Amsterdam terug te dringen met 55% in 2030 en 95% in 2050. In de Routekaart is, naast de ambitie voor de Amsterdamse energietransitie, zowel een langetermijnvisie opgenomen als acties voor de korte termijn en is afgesproken jaarlijks te rapporteren. Dat wordt nu voor de eerste keer gedaan.

[Klimaatrapportage 2021](#)

De Klimaatrapportage is de centrale plek waar jaarlijks wordt gerapporteerd over alle acties en maatregelen die impact hebben op de reductie van CO₂-uitstoot van de stad. Deze rapportage gaat over het jaar 2020. In de Klimaatrapportage wordt aan de hand van indicatoren (waaronder

de CO₂-uitstoot) en uitgevoerde maatregelen teruggekeken op de voortgang van de uitvoering van de Routekaart. Zo wordt er geleerd wat er werkt en wat anders en beter kan. Ook wordt vooruitgekeken aan de hand van een door een onafhankelijke partij geactualiseerde doorrekening van de CO₂-uitstoot.

Amsterdammers nauw betrekken

Niemand kan alleen het verschil maken. Iedereen heeft een stuk van de verantwoordelijkheid en is sterk van elkaar afhankelijk om de doelen te halen. Dit geldt voor bewoners, bedrijven en organisaties in de stad én dit geldt voor de gemeente.

Er zijn in 2020 goede resultaten gerealiseerd, iedere week ontstaat er ergens in Amsterdam een nieuw duurzaam initiatief. Ook is het algemene draagvlak bij Amsterdammers voor duurzame energie en aardgasvrij nog steeds hoog. Tegelijkertijd betekent draagvlak voor beleid niet automatisch draagvlak voor concrete maatregelen en de feitelijke consequenties. Dat wordt gezien in de wijken waar gesprekken worden gevoerd over aardgasvrij en in de zoektocht naar geschikte locaties voor windenergie, waarbij veel bewoners kritisch zijn over het plaatsen van windturbines nabij hun eigen buurt en zich zorgen maken over de effecten op hun leefomgeving en gezondheid.

Amsterdammers zijn betrokken bij hun stad en als iets je aan het hart gaat dan maak je je daar druk om. En dus schuurt het soms in de uitvoering. Juist dan is het belangrijk dat de gemeente blijft luisteren, weerstand serieus neemt en achterhaalt welke perspectieven en drijfveren hieraan ten grondslag liggen. Het college blijft daarom graag samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties leren en zoeken naar een betere manier van samen met de stad antwoord geven op 'hoe doen we dit met elkaar?'. Juist ook als het schuurt ontstaat er ruimte voor nieuwe en betere ideeën. Het college wil het samen doen en de kracht en ideeën van Amsterdammers benutten. In dit kader wordt de aankomende periode daarom ook verkend welke mogelijkheden er zijn voor bijvoorbeeld een burgerberaad of andere manieren om Amsterdammers op een goede manier te betrekken bij het klimaatneutraal maken van de stad. Hierover is ook de Duurzaamheidsraad om advies gevraagd. U wordt einde van dit jaar met een brief geïnformeerd over waar we dan staan.

Terugkijken – beweging op gang

De Klimaatrapportage 2021 laat zien dat, ondanks de groei van de stad, de CO₂-uitstoot in Amsterdam sinds 2010 aan het dalen is. De CO₂-uitstoot van de stad is in 2020 verder gedaald naar 4.260 kton. Dat is een mooi resultaat en 15% lager dan het in de Routekaart vermelde vertrekpunt (uit 2017). Tegelijkertijd is de verdere daling in het jaar 2020 mogelijk niet structureel van aard, aangezien het deels veroorzaakt is door de impact van de coronacrisis.

Er zijn in de volle breedte van de energietransitie plannen vastgesteld (onder andere Transitievisie Warmte, strategie laadinfra, Havenvisie en Plan duurzaam herstel). Ook zijn er concrete stappen gezet die goede resultaten opleveren. Bijvoorbeeld meer duurzaam opgewekte zonne-energie met eind 2020 in totaal 124 MW aan zonnepanelen op Amsterdamse daken, een groei van 70% in één jaar tijd. Ook gaan de voorbereidingen voor het aardgasvrij maken van buurten gestaag door. Sinds begin 2020 is bovendien de kolencentrale aan de Hemweg voorgoed gesloten en vanaf

begin 2021 is de CO₂-heffing voor de industrie een feit. Hier heeft Amsterdam zich samen met anderen jarenlang hard voor gemaakt. Vanaf de lancering van het Amsterdamse Klimaatakkoord ontstaat iedere week ergens in de stad een nieuw initiatief om te verduurzamen, de beweging groeit. Tegelijk is de praktijk weerbarstig. Ambities vertalen in concrete plannen en deze daarna tot uitvoering brengen kost tijd en capaciteit. Soms meer dan je van te voren bedenkt. Zodra de plannen concreter worden, komt het voor bewoners dichterbij en kunnen er vragen of zorgen ontstaan. Dat schuurt soms.

Het wordt steeds duidelijker hoe groot de opgave naar een klimaatneutrale stad is en wat hiervoor nodig is. De wereldwijde energietransitie is noodzakelijk om de verdere opwarming van de aarde tegen te gaan. Als Amsterdam samen met anderen niets doet dan wordt ook onze stad hard geraakt door de gevolgen van klimaatverandering op de volksgezondheid, de economie en de samenleving. Er is een brede maatschappelijke verandering nodig die grote impact heeft op de economie en ons dagelijks leven. Het vraagt om een structurele verandering van ons denken en doen. Amsterdam is met haar aanpak op de goede weg. Voor het bereiken van het doel van 55% CO₂-reductie in 2030 is het nodig deze aanpak voort te zetten en verder uit te bouwen.

Vooruitkijken – richting goed, tempo nog te laag

Er is in de Klimaatrapportage 2021 ook vooruitgekeken aan de hand van een geactualiseerde CO₂-doorrekening die is uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeksbureau CE Delft. Met deze werkwijze is goed in beeld waar de CO₂-uitstoot plaatsvindt en wordt transparant inzicht gegeven in welk deel van de ambitie reeds is belegd in concreet gemaakte plannen, projecten en instrumenten en voor welk deel nog aanvullende plannen nodig zijn. De geactualiseerde doorrekening van CE Delft geeft voor 2030 een inschatting van 37% CO₂-reductie (ten opzichte van 1990).

Dat is minder dan CE Delft vorig jaar had geprognosticeerd (-48%). Dit wordt deels veroorzaakt door gewijzigde landelijke uitgangspunten van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en deels door een doorrekening van CE Delft die meer op concrete plannen dan op ambities is gebaseerd. Hieronder een nadere toelichting op deze verschillen:

- *Wijzigingen in landelijke ontwikkelingen in de verduurzaming van de elektriciteitsproductie*
Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in de meest recente Klimaat- en Energieverkenning geconstateerd dat de verwachtingen over het tempo van de verduurzaming van de elektriciteitsproductie voor 2030 achter loopt vergeleken met een jaar geleden. Dit heeft grote impact op de geraamde CO₂-uitstoot voor Amsterdam in 2030.
Amsterdam neemt haar verantwoordelijkheid bij te dragen aan de verduurzaming van de elektriciteitsproductie via onder andere de Regionale Energie Strategie (RES), het stimuleren van zonnepanelen op daken en het vinden van geschikte locaties voor windmolens.
- *Actuele inzichten over de groei van datacenters*
Het nieuwe datacenterbeleid en de ontwikkelingen in de markt zorgen ervoor dat de verwachte totale groei van de datacentersector voor 2050 omlaag wordt bijgesteld. Vorig jaar is uitgegaan van een lineaire groei van het aantal datacenters in de periode tussen 2020 en 2050. Inmiddels is er een preciezer inzicht en is bekend dat deze groei

vooral in de periode 2020-2030 plaatsvindt. Dit leidt in de raming voor 2030 tot een bijstelling naar boven van het verwachte elektriciteitsverbruik (en daarmee samenhangende CO₂-uitstoot) van datacenters.

In december 2020 is door de gemeenteraad beleid vastgesteld voor de vestiging van datacenters. In dit beleid worden grenzen gesteld aan de groei van de sector en aan het energie-, water- en ruimtegebruik van datacenters. Duurzaamheid is een belangrijke randvoorwaarde voor vestiging van nieuwe datacenters en er worden vanuit de gemeente concrete eisen gesteld aan het inkopen van duurzame elektriciteit en het benutten van de restwarmte voor het verwarmen van woningen. CE Delft betreft het gebruik van groene stroom echter niet in de doorrekening. Als dit wel wordt meegenomen dan kan dat leiden tot een forse extra reductie ten opzichte van de raming.

Bij bestaande datacenters kan eenvoudig worden bespaard – zonder grote investeringen – door het energiegebruik van de servers af te stemmen op de dataverwerking. Afspraken met de branche zijn in voorbereiding. Ook wordt een onderzoek naar het watergebruik van de datacenters gestart.

- *Concretere uitgangspunten voor het aardgasvrij maken van de stad*

Vorig jaar is door CE Delft in de doorrekening uitgegaan van de totale Amsterdamse beleidsambitie op het gebied van aardgasvrij, zoals geformuleerd in de Routekaart. Dit jaar is CE Delft voor de invulling van het voorgenomen beleid uitgegaan van het deel van de ambitie dat reeds is omgezet in concrete uitvoeringsplannen zoals de Warmtemotor (als onderdeel van het duurzaam herstelplan) en praktijkcijfers voor de diverse buurten waar de voorbereiding inmiddels is gestart (en niet meer van de totale beleidsambitie). Oftewel: Inmiddels zijn er stappen gezet in de concretisering van een deel van de Amsterdamse beleidsambitie, maar dit betreft nog niet de gehele ambitie. De aankomende jaren worden aanvullende uitvoeringsplannen ontwikkeld en deze (of eventuele tegenslagen) worden jaarlijks verwerkt in een geactualiseerde doorrekening. Op deze wijze kan jaarlijks inzicht worden gegeven waar Amsterdam staat op het pad richting 2030; het pad waarin ambities steeds meer worden geconcretiseerd in plannen en projecten. Zo wordt inzicht gegeven in welke mate er daadwerkelijk veranderingen worden doorgevoerd in de woningen, de straten, het energiesysteem en de openbare ruimte en blijft het niet slechts een doorrekening van ambities.

- *Enkele overige kleinere wijzigingen*

Enkele overige kleinere wijzigingen zoals de groei van maatschappelijke voorzieningen die nu is meegerekend en een bijstelling in de verwachte efficiëntie van elektromotoren van het bestel- en vrachtverkeer.

De bandbreedte van de doorrekening voor 2030 is -7% tot -54% reductie. Deze forse bandbreedte wordt in deze fase van de energietransitie voornamelijk veroorzaakt door de volgende onzekerheden:

- In hoeverre wordt het voorgenomen gemeentelijk en rijksbeleid met betrekking tot de energietransitie volledig in uitvoering gebracht. Dat wordt jaarlijks beoordeeld door een onafhankelijk onderzoeksbureau.
- Aannames over de ontwikkeling van het totale elektriciteitsverbruik in de stad. Deze worden ook jaarlijks geactualiseerd door het onafhankelijk onderzoeksbureau.

De doorrekening laat zien dat nog niet de volledige ambitie is omgezet in concrete uitvoeringsplannen en instrumenten en dat hiervoor aanvullende maatregelen nodig zijn. Ook op landelijk niveau is een zelfde ontwikkeling zichtbaar en bleek eind 2020 in de meest recente Klimaat- en Energieverkenning van PBL dat Nederland nog aanvullende stappen heeft te zetten naar 49% CO₂-reductie in 2030. Hier ligt dus een gezamenlijke opgave. Een stevige steun vanuit het Rijk en Europese Unie voor de opgave in steden is daarbij cruciaal. Alleen door samenwerking kan richting worden gegeven en snelheid worden gemaakt op de route naar een klimaatneutraal Amsterdam in 2050.

Zoals ook in de Routekaart omschreven is het een continu proces van ontwikkelen, leren en opschalen om uiteindelijk toe te werken naar een klimaatneutrale stad. Een deel van de maatregelen voor de toekomst is nu nog niet bekend. Hierbij gaat het om nieuwe innovaties in de komende jaren waarbij de ontwikkelingen nauwlettend worden gevolgd en waar nodig zelf geïnitieerd met partners.

Tussendoel - 5% CO₂-reductie in 2025

Naar aanleiding van de aangenomen motie 465 van het raadslid Groen (GroenLinks) inzake de Routekaart getiteld 'Tussendoel reductie CO₂' is door CE Delft ook een doorrekening van de CO₂-uitstoot voor 2025 uitgevoerd en heeft het college op basis van deze inzichten een tussendoel voor 2025 vastgesteld. Bij het afhandelen van de motie heeft het college aangegeven om op basis van de uitkomsten van de nieuwe doorrekening een tussendoel voor 2025 vast te stellen van minstens 10% reductie ten opzichte van 1990.

Het college heeft nu een tussendoel vastgesteld van 5% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 1990. Uit de doorrekening van CE Delft blijkt op basis van voorgenomen beleid een geraamde CO₂-uitstoot van in totaal 3.910 kton voor 2025. Dat is nog 3% hoger dan de situatie in 1990. PBL heeft in haar laatste doorrekeningen (oktober 2020) voor 2025 de verduurzaming van het elektriciteitsnetwerk in Nederland iets omlaag bijgesteld ten opzichte van een jaar geleden en deze uitgangspunten werken door in Amsterdam.

Dit betekent dat voor een tussendoel van 5% nog aanvullende maatregelen moeten worden ontwikkeld en gerealiseerd en dat dit tussendoel ambitieus is. Met het toevoegen van een tussendoel voor 2025 wordt richting gegeven aan de ambitie voor de gemeente zelf en onze partners.

Aanvullende plannen nodig

Het is duidelijk dat er meer nodig is om het doel van 5% CO₂-reductie in 2025 en 55% CO₂-reductie in 2030 te halen. Dit betekent niet alleen dat reeds voorgenomen acties en maatregelen volledig en succesvol moeten worden uitgevoerd, dat verdere concretisering van plannen nodig is maar ook dat de huidige aanpak verder moet worden geïntensiveerd en aanvullende plannen nodig zijn. De voorbereiding van projecten neemt veel tijd in beslag en voordat de resultaten van beleid kunnen worden ingeboekt zijn er vaak al een aantal jaren verstreken. De gemeente heeft bovendien niet alle sleutels in handen en is hierbij afhankelijk van partners en andere overheden. Kortom er is nog veel voorbereiding nodig en werk te verzetten en er is dus geen tijd te verliezen.

De aankomende maanden wordt nader verkend wat er nodig is voor een verdere intensivering van de huidige aanpak. U wordt einde van het jaar in een brief nader geïnformeerd over waar we dan staan. Dan heeft PBL ook nog recentere inzichten beschikbaar over de verwachte verduurzaming van het landelijke elektriciteitsnet. Er worden op de verschillende pijlers van de Routekaart kansen gezien voor intensivering onder andere op het gebied van:

- Energie besparen zoals bijvoorbeeld extra energiebesparing bij grootverbruikers van energie, het terugdringen van de energie-impact van datagebruik door stimuleren van innovatieve technische oplossingen, een stadsbreed en buurtgericht programma voor het isoleren van woningen.
- Aardgasvrij maken en verdere verduurzaming van de zakelijke markt.
- Verduurzamen energiebronnen door bijvoorbeeld verdere concretisering van de plannen voor verduurzamen van warmtebronnen (geothermie, aquathermie en restwarmte) en bijmengen groengas in bestaande gasinfrastructuur.
- Haven en industrie zoals bijvoorbeeld het verkennen van mogelijkheden voor meer CO₂-afvang en –opslag en opschaling van de elektrolysecapaciteit en mogelijke import van groene waterstof.
- Wet en regelgeving waar mogelijk vaker inzetten (naast stimuleren en faciliteren van inwoners, bedrijven en organisaties).

Beroep op het nieuwe kabinet

Het is belangrijk dat we samen met het Rijk onze inwoners goed informeren. Bovendien is het van groot belang dat het Rijk snelheid maakt bij het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen en passende regelgeving, zodat lokaal de uitvoering verder kan worden vormgegeven en opgeschaald. Het Rijk wordt expliciet gevraagd om:

- Voldoende (financiële) middelen voor de uitvoeringskosten van het landelijke Klimaatakkoord en de warmtetransitie zoals subsidie en investeringsinstrumenten voor de ontwikkeling van warmtenetten. Maar ook fiscale maatregelen als een geleidelijke en beperkte verhoging van de energiebelasting op aardgas, onder gelijktijdige verhoging van de vaste belastingteruggave, zijn van belang. Tevens kunnen particuliere eigenaren en verhuurders meer worden ondersteund door een vouchersysteem. Daarnaast blijft een toereikende ISDE-regeling noodzakelijk.
- Dwingende maatregelen zoals een wettelijke bevoegdheid voor gemeenten tot beëindiging van aardgaslevering na het gereedkomen van een alternatieve warmtevoorziening of het verplichten van zonnepanelen op grote bedrijfsdaken.
- Geschikte subsidieregelingen (SDE) voor middelgrote daken en woningcorporatiebezit voor zon op dak.
- Label A-plicht voor kantoren als vervolg op de Label C-plicht per 2023.
- De CO₂-heffing voor de industrie door te zetten zodat deze een stevigere prikkel gaat geven om over te stappen op duurzame alternatieven.
- CO₂-afvang en -opslag ook van biogene oorsprong te stimuleren.
- Het aanleggen van een landelijke waterstof backbone, met toegang voor Amsterdam.
- Milieuzones voor extra categorieën en gebieden.

De verwachting is dat er stevigere (inter)nationale maatregelen komen nu de EU haar klimaatdoelstelling voor 2030 heeft aangescherpt naar 55% CO₂-reductie in 2030 en daarbij benadrukt dat steden een belangrijke rol vervullen in de realisatie hiervan. De gedachte is dat de

aangescherpte EU-doelstelling binnen een afzienbare termijn wordt verwerkt in de landelijke Klimaatwet en daarmee impact heeft op het instrumentarium en de financiële middelen die het Rijk ter beschikking stelt. Dit kan leiden tot grotere groei van de opwek van duurzame elektriciteit wat zorgt voor extra CO₂-reductie in Amsterdam, maar ook tot scherpere richtlijnen voor voertuigen, gebouwen en apparaten waardoor Amsterdam een extra zetje in de rug krijgt. De effecten hiervan worden de komende jaren helder. Tot slot is het belangrijk om duurzaam te investeren en zo uit de crisis te komen. Amsterdam trekt hier graag samen met het Rijk in op.

Einde van dit jaar wordt u in een brief geïnformeerd over waar we dan staan qua mogelijkheden voor verdere intensivering van de huidige aanpak en de mogelijkheden om Amsterdammers nauwer te betrekken. In de Klimaatrapportage van 2022 wordt opnieuw inzichtelijk gemaakt hoe het staat op weg naar een klimaatneutrale stad.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck

Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

Bijlagen:

1. [Klimaatrapportage 2021](#)
2. Tabel met acties en maatregelen (stand van zaken 2020 en voorgenomen acties/maatregelen voor 2021)
3. [Rapportage CE Delft 'Monitor Amsterdam Klimaatneutraal, Effect van voorgenomen beleid op CO₂-uitstoot – Update 2021'](#)
4. OIS, 2021, CO₂-uitstoot in 2018 en Methode berekeningen CO₂-uitstoot
5. Financiële toelichting